

YENİ YAYINLAR

I — TÜRKÇE YAYINLAR :

ELEKTRİK TESİSLERİNDE KORUMA SİSTEMLERİ : Hazırlayan : Nihat TAYLAN, Elektrik Yüksek Mühendisi,-Yayınlayan : T. C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Devlet Şu İşleri Genel Müdürlüğü, G. Yayın No : 514, Grup No : X. özel No : 44, 1965 yılında D. S. 1. Matbaasında basılmış ve Genel Müdürlüğün elektrikle ilgili dairelerine dağıtılmıştır. Kitap yazarın bu konuda» yayımlanmış çeşitli kitap ve broşürleri tetkik ederek toplanmasından meydana gelmiştir. Kitap incelendiğinde.görülecektir ki, ele alınan konular daha ziyade Avrupa da kullanılan koruma sistemlerini kapsamaktadır. Bu arada bazı kısımlarda da Amerika Birleşik Devletlerinde kullanılan sistemlere de değinilmeğe çalışılmıştır. Kitap altı bölümden meydana gelmiştir. Birinci kısımda Generatör koruma sistemleri üç bölümde incelenmiştir, önce generatörlerin şebekeden gelen arızalara karşı korunması anlatılmıştır. Bu arızalar Atmosferik tesirlerden doğan aşırı gerilimler, aşırı yüklenme ve dış kısa devreler, Yük atmalarından doğan aşırı gerilimler, simetrik olmayan yüklenmeler ve Senkron motor olarak çalışmamıştır. . .

İkinci olarak generatörlerin içte meydana gelen arızalara karşı korunması incelenmiştir. Bu arızalar Faz arası kısa devrede diferansiyel koruma, Stator sargıları toprak kısa devre koruması, Rotorsargılarının toprak kaçağına karşı korunması, Sarım kısa devresine karşı koruma, uyarıyı kaldırma -metodlarıdır.

Generatörlerde koruma sistemlerinin seçilmesi büyük,- orta ve küçük generatörlere göre üç bölümde incelenmiştir.

İkinci bölümde transformatörlerin koruma sistemleri diferansiyel koruma, Buchholz rölesi aşırı yüke karşı koruma, toprak arızasına karşı koruma anlatılmıştır. Bundan sonra transformatörlerin büyüklüğüne göre hangi korumaların seçileceği belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde hat korumaları ve hat koruma sistemlerinin seçilmesinden bahsedilmiştir. Bunlar arasında aşırı akım zaman koruması Yönlü aşırı akım zaman koruması, Mesafe koruması, Enine ve boyuna diferansiyel koruma, Nötr noktası direk topraklı, İzole veya kompanse edilmesine göre toprak kaçağı koruması ve otomatik tekrar kapama anlatılmıştır. Bundan sonra hatların gerilimlerine göre hangi çeşit korumaların seçileceği belirtilmiştir.

Dördüncü bölümde koruma sistemlerinin muayeneleri anlatılmıştır. Kontrolleri üç kısımda top-

lamıştır. Teçhizat işletmeye alınırken yapılan kontroller, işletme esnasında yapılan kontroller ve röle kontrol sistemler anlatılmıştır.

Beşinci bölümde koruma sistemlerinin projelendirilmesi için esaslar anlatılmıştır.

Altıncı bölümde ise bazı Avrupa firmalarının imal ettiği başlıca röle tipleri, karakteristikleri ve çalışma prensipleri cetvel halinde Verilmiştir. Kitabın sonunda geniş bir referans listesi bu konuda çalışacaklara faydalı olmak bakımından verilmiştir.

111 sahife olan kitabı, elektrik koruma sistemleri ile ilgilenen okuyucularımıza tavsiye ederiz.

H — YABANCI DİLDE YAYINLAR :

İNDUSTRIAL ELECTRONİCS'in Aralık 1965 sayısında J. J. DICICCO'nun Dinamik kalite kontrolü, JAMES FRANKLİN'in Rafinerilerde karıştırmanın dicital kontrolü, A. L. WINDOW'un Kontrolde varak gerileme masdararı, D. A. MÅLDEN'in Elektromagnetik rölelerin özelliklerinin tesbiti, M. A. LEE'nin Düşük parazitli amplifikatörler için tünel diyotlar, Akışkanmantık sistemleri, Birleşik Amerika'da tahripkâr olmayan deneylerin yapılması, Yeni cihazlardan haberler, Endüstriden haberler, Yeni yayınlar yazıları yer almıştır.

SYSTEMS AND COMMUNICATIONS'in Aralık 1965 sayısında Yem imalatı, G. F. GAINSBOROUGH'un Bilgi ve Enstitüler, Polonya'da laser gelişmesi, A. F. GIBSON ve T. P. HUGHES'in Işığın ani yutulması ile plazma ısıtılması, L. GASSER'm Halk telefon şebekelerinde düğme basarak numara bulma, kısım 2, Baskı devrelerinin otomatik denenmesi, H. S. WOODGATE'in İdareye bir yardım olarak şebeke plân lama teknikleri, Referans için kitaplar ve yayınlar, İçerden ve dışardan haberler yazıları yer almıştır. Bu mecmua, bu sayısı ile dördüncü sayısını çıkarmıştır. Elektronik ve muhabere İşlerinde çalışanlara ücretsiz dışında kalanlara 11 dolara dağıtılmaktadır. Bu mecmuayı almak isteyen üyelerimiz bir İngilizce mektup ile çalıştıkları sahayı, görev konularını ve esas İşlerinin cinsini «SYSTEMS AND COMMUNICATIONS, Systems Publications Ltd., Bugle House, 21a Noel Street, London W. 1, ENGLAND» adresine müracaat ettikleri takdirde temin edebilirler. Mecmua içinde ilân edilen çeşitli cihazlar hakkında daha fazla bilgi alınmak istendiğinde, mecmua içinde verilen kart üzerinde ilgili sayı işaretlenip mecmua adresine gönderildiği takdir-

de, istek ilgili firmalara gönderilmekte ve gerekli kataloglar temin edilmektedir. Yeni imalâtı takip etmek zorunluğunda olan üyelerimiz için mecmuanın faydalı olacağı kanaatindeyiz.

ELECTRONIC PRODUCTS'ın Kasım 1965 sayısını çıkmıştır. Bu mecmuada Elektronik sahasında çalışan 81 000 kişiye ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Yeni imâl edilen cihazların tanıtılması yanında elektronikçilere faydalı olacak makalelerde yayınlanmaktadır. Bu sayıda bulunan yazıların birkaçı şunlardır: Melvin MANDALL'in Elektronik ve Metal işçiliği, WILLIAM O. HAMLİN'in Transdüserlerle FET işletme amp lifikatörünün kullanılması, DENES ROVETI'nin

Transistör parametrelerini doğrudan doğruya okuyan analizör, JOSEPH MARRONE'un Kontak uçlarında dinamik gerilim düşümünün ölçülmesi, S. U. LIEBER'in Elektronik bileşenler üzerinde kaplama kalınlığının ölçülmesi, GEOFFREY A. GASS'ın Depolama skoplarının kullanıldığı yerler, James KERR'in Kararlı bir laboratuvarın kurulması, Ayın yeni imalâtı, Yeni imalâtçı yayınları, Yüzeylerin ışıkla temassız ölçülmesi. Bu mecmuaya abone olmak için bir mektupla çalışılan işin cinsi, işteki mevki «Electronic Product, A United Technical Publication, 645 Stewart Ave., Garden City, N.Y. U.S.A. müracaat edilmelidir.

DÜNYADAN HEBERLER

STOCKHOLM — Güney İsveç'te Malmö'de inşa edilen İskandinavya'nın en büyük termik santrali olan 400 MW güçlü öresundsverket santrali geçen Kasımda İsveç Başvekili Tage Erlander tarafından merasimle işletmeye açılmıştır. AB Sydkraft isimli özel bir şirkete ait olan santral, 210 milyon İsveç kronuna malolmüştür. (takriben 375 milyon TL.).

Santral ilk defa 1950 yılında tesis edilmiş, bu defa yeni ünite ilâvesiyle gücü arttırılmıştır. Şimdi santral beş türbinden müteşekkildir. Bunlardan üçü 70 MW, genellikle yedekte bekletilen bir 30 MW, ve son defa ilâve edilen ünite de 160 MW'tır. Bütün üniteler İsveç firması Stal Laval tarafından projelendirilmiş ve inşa edilmiştir. Tam kapasitede çalışırken santral, 24 saatte 2500 metre küp yakıt kullanmaktadır.

İsveç'te istihlâk edilen enerjinin halen yüzde doksanı hidrolik santrallerden temin edilmektedir. Bu yüzden, normal olarak öreskundsverket santrali puvant yükleri karşılamakta ve ayrıca suların az geldiği devrelerde işletmeye girmektedir, öresundsverket santralinin rekor seviyede olan 400 MW'lık gücü 1970 de kırılmış olacaktır. Zira İsveç Enerji Dairesi Batı sahilinde Karlshamn'da inşa ettireceği 1200 MW güçlü Stenungsund santralini bu tarihte işletmeye açacağını planlamaktadır.

BÜKREŞ — Hükümet tarafından hazırlanan 10 yıllık plâna göre, Romanya'da elektrik enerjisi üretimi 1965 te 18 GWh iken 1970 de 34 GWh ve 1975 te de 60 GWh olacaktır. Bu artışın büyük kısmını hidrolik ve nükleer santraller karşılayacaktır.

600 MW'lık bir Atom santralinin 1970 de, ayrıca bir 400 MW'lığında 1975 de işletmeye açılması plânlanmıştır. Romanya gittikçe azalmasına rağmen esas olarak geniş petrol ve tabii gaz

rezervlerine sahiptir. Ayrıca bol miktarda Uranium yataklarına ve su kuvvetlerine sahiptir.

STOCKHOLM — Yeni Zelanda, İsveç'in Stal-Laval Türbin AB firmasına dört adet 50 MW'lık türbin siparişi vermiştir. Kontrat maliyetinin 50 milyon kron olduğu bildirilmektedir, (takriben 87.5 milyon TL.) Yeni siparişle Stal-Laval firmasının son bir yıl içerisinde aldığı türbin siparişlerinin toplamı 500 MW'a erişmiştir. Hollanda için yapılan ve tabii gazla çalışacak olan iki türbin de bu rakkama dahildir.

FRANSIZ ELEKTROTEKNİK ENDÜSTRİSİNDEKİ GRUPLAŞMALAR — Fransız elektronik endüstrisinin ana imalâtçılarından ALSTHOM ile LA COMPAGNIE GENERALE D'ELECTRICITE grupları, belirli alanlarda imalâtlarını birleştirerek, müşterilerine daha kuvvetli bir teknik, daha ucuz bir hizmet ve teçhizat arz etmek imkânını bulmuşlardır.

Yeni organizasyona göre, 15 Ekim 1965 ten itibaren :

ALSTHOM - SAVOISIENNE,

DELLE - ALSTHOM,

UNELEC

adlannda üç yeni şirket kurulmuş bulunmaktadır.

ALSTHOM - SAVOISIENNE firması 25 milyon FF. kapital ile kurulmuş olup, Alsthomun ve CGE grubunun :

— Güç transformatörleri (630 kVAdan yukarı)

— Statik kondansatörler,

— ölçü transformatörleri alanlarındaki imalâtlarını yüklenecek ve bağımsız olacaktır.

DELLE - ALSTHOM firması 45 milyon FF. kapital ile kurulmuş olup, yüksek ve orta gerilim salt teçhizatı ve prefabrike teçhizat alanlarında çahaşacaktır.

UNELEC firması 58 milyon FF. kapital ile kurulmuş olup :

- döner makinalar ve kaldırma makinaları,
- dağıtım transformatörleri. (630 kVA'ya kadar),
- alçak gerilim şalt teçhizatı alanlarında imalât yapacaktır.

Bu yeni gruplaşmaların Avrupa Ortak Pazarı'nda daha randımanlı imalât ve satış imkânları yaratacağı umulmaktadır.

öte yandan, 1965 yılı bağından beri Jeumont firması da Schneider grubu ile birleşerek JEUMONT - SCHNEIDER adındaki şirketi kurmuşlardır. Bu yeni şirket her iki şirketin yüksek gerilim teçhizatı ve transformatörleri alanındaki çalışmalarını birleştirecektir.

Fransa'daki dış menşeli CEM., GARDY v.b. gibi şirketlerin de birleşerek üçüncü grubu meydana getirecekleri ayrıca söylenmektedir.

ÜYELERİMİZDEN HABERLER

Üyelerimizden Abdülbarı Aşkın Karaköy Hidroelektrik Tesisler İşletme Müdürlüğü'ne atanmıştır. Tebrik eder, başarılar dileriz.

Bn. Nezihe Sözmen ile üyemiz İsmail Dikerler **17 Aralık 1965 günü nişanlanmışlardır. Mutluluklar dileriz.**

Üyemiz Cahit Saral'm 29 Kasım 1965 günü bir erkek çocuğu dünyaya gelmiştir. Anne, babayı tebrik eder, İbrahim'e uzun ömürler dileriz.

Bn. Birsen ile Üyemiz Ayhan Başöz'ün bir erkek çocuğu dünyaya gelmiştir. Anne, babayı tebrik eder, Nail'e uzun ömürler dileriz.

Bn. Semra Edinçgil ile Üyemiz Ali Savaşan 8 Ocak 1966 günü nişanlanmışlardır. Mutluluklar.. dileriz.

Bn Sibel ile Üyemiz Behçet Yücel'In 18 Ocak 1966 günü bir erkek çocukları dünyaya gelmiştir. Anne, babayı tebrik eder Genco'ya uzun ömürler dileriz.

Üyemiz Bn. Yüksel Doğuş ile Üyemiz Nevzat İmer 16 Aralık 1965 günü evlenmişlerdir. Mutluluklar dileriz.

Bn. Tülin ile Üyemiz Bekir Garibağaoğlu'nun 18 Şubat 1966 günü bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Anne, babayı tebrik eder, yavruya uzun ömürler dileriz.

Bn. Ülker ile Üyemiz Mehmet MısırU'nın 8 Şubat 1966 günü bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Anne Babayı tebrik eder. Nil'e uzun ömürler dileriz.

Aydanur Salih ile Üyemiz Ünal Alkon 19 Şubat 1966 günü nişanlanmışlardır. Mutluluklar dileriz.

İ L A N

1967 - 68 Birleşmiş Milletler Genişletilmiş Teknik Yardım Programı (EPTA) hazırlıklarına Devlet Plânlama Teşkilâtınca başlanmış bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Genişletilmiş Teknik Yardım programı çerçevesinde çeşitli konularda eğitim imkânları sağlanması, uzman temini ve yüksek seviyeli ilmi ve teknik çalışmalar için lâzım olan mahdut miktarda malzemenin temini söz konusudur.

Yapılacak burs, uzman ve malzeme taleplerinin konu, adet ve süre ile malzeme cinsi, miktarı belirtilerek ve daha fazla malumat almak için en geç 14 Mart 1966' gününe kadar odamıza müracaatları rica olunur.

Yönetim Kurulu